ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

78-Ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ, ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ, АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

І ТОМ

15 – 22 травня 2026 року
Полтава

УДК 727:377]-043.86

Є.А. Садчикова, магістрантка
Науковий керівник – А.Ю. Дмитренко, к.т.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦЕНТРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ

У сучасних умовах трансформації економіки України, пов'язаних із процесами євроінтеграції, цифровізацією та наслідками війни, особливої актуальності набуває розвиток системи професійної освіти [1]. Одним із ключових викликів є інтеграція демобілізованих військовослужбовців у цивільне життя. Значна частина цієї категорії населення потребує швидкої перекваліфікації та здобуття нових професій, що відповідають потребам ринку праці. Центри професійної підготовки та перепідготовки виступають ключовими інституціями, необхідними для відновлення промислового потенціалу країни та забезпечення її конкурентоспроможності [2].

Дослідження сучасного розвитку професійної освіти вказують на її трансформацію у напрямі інтеграції освіти, бізнесу та інновацій. Європейські підходи акцентують на формуванні гнучких освітніх середовищ, що підкреслюється необхідністю адаптації простору до нових педагогічних моделей, включаючи цифрове навчання та міждисциплінарну взаємодію [3].

Окремий напрям досліджень присвячений впровадженню центрів професійної досконалості (Centres of Excellence), які є інноваційними платформами для інтеграції освіти, науки та виробництва. Такі центри активно функціонують у країнах ЄС і поступово впроваджуються в Україні.

Сучасні центри професійної освіти відповідають таким ключовим вимогам:

– гнучкі освітні простори та трансформованість середовища;

– інтеграція навчальних і виробничих функцій;

– технологічна оснащеність;

– інклюзивність і доступність для різних вікових та соціальних груп;

– енергоефективність і сталість;

Можна охарактеризувати основні тенденції розвитку освітніх центрів:

1. Поліфункціональність і відкритість: сучасні центри проєктуються як «освітні хаби», що поєднують навчання, роботу та соціальну взаємодію, наприклад школа Herningsholm Vocational School (Данія) [4] та професійна школа Vocational School for Building Trades (Цюрих) [5].

2. Кластерна та модульна організація: у професійній будівельній школі (Central Vocational School) у Відні [6] реалізовано модель

«навчальних кластерів», у якій групи аудиторій формують автономні освітні середовища, що сприяють гнучкому навчанню.

3. Інтеграція виробничих просторів: у Швейцарії навчальні корпуси проєктуються як індустріальні об'єкти з великими майстернями та лабораторіями, як реальні виробничі середовища.

4. Кампусна структура і децентралізація: у Китаї поширена модель розсередженого кампусу, де окремі функції розміщені в автономних будівлях, об'єднаних відкритими просторами (Dingshu Vocational School of Pottery) [7].

Міжнародний досвід свідчить, що центри професійної освіти мають бути гнучкими, інтегрованими у міське середовище, технологічно оснащеними та орієнтованими на практичне навчання [8]. Для України перспективним є впровадження інноваційних архітектурних рішень із урахуванням національних особливостей та потреб повоєнного відновлення. Це дозволить створити ефективну систему підготовки кадрів, здатну забезпечити сталий розвиток держави.

Література:

1. Голіяд І. Тенденції та інновації професійної освіти в умовах сучасних трансформаційних процесів // Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи. Збірник наукових праць. Київ–Львів–Бережани–Кельце, 2022. С. 23–29. URL: https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5810e88f-7a5c-4a77-b45a-fb1a26757f40/content (дата звернення: 04.05.2026).

2. Швець І., Федоренко Т. Сучасні тенденції поширення професійного навчання протягом життя // Економічний вісник Донбасу № 1 (31), 2013. С. 208–215. URL: https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/4f6d7ca3-f8d9-4f08-9af2-02e2fd6ab925/content (дата звернення: 04.05.2026).

3. Leu-Severynenko S. Vocational Education and Training in Ukraine: A System in Transition. URL: https://www.govet.international/en/159632.php (дата звернення: 04.05.2026).

4. C.F. Møller Architects Herningsholm Vocational School, 2014. URL: https://divisare.com/projects/264454-c-f-moller-architects-herningsholm-vocational-school (дата звернення: 04.05.2026).

5. Vocational School for Building Trades/Gunz & Künzle Architektinnen, 2025. URL: https://www.archdaily.com/1031073/vocational-school-for-building-trades-zurich-gunz-and-kunzle-architekt-star-innen# (дата звернення: 04.05.2026).

6. Kronaus Mitterer Architekten, Central Vocational School. https://archinect.com/KronausMitterer/project/central-vocational-school-seven-schools-under-one-roof (дата звернення: 04.05.2026).

7. Dingshu Vocational School of Pottery. URL: https://archinect.com/genarchitects/project/dingshu-vocational-school-of-pottery (дата звернення: 04.05.2026).

8. Gomez-Galan J. «Educational Architecture and Emerging Technologies: Innovative Classroom Models. URL: https://arxiv.org/abs/1802.06850 (дата звернення: 04.05.2026).